

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	10298 - Prospecció de l'Arquitectura / 1
Titulació	Màster Universitari de Patrimoni Cultural: Investigació i Gestió
Crèdits	5
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Miquel Àngel Capellà Galmés ma.capella@uib.cat	11:00	12:00	Dilluns	03/09/2018	15/07/2019	BF07 / Ramon Llull

Contextualització

Aquesta assignatura, que forma part del mòdul de **Patrimoni històric i artístic**, està encaminada a dotar a l'alumne d'una base teòrica, metodològica i, eminentment, pràctica que li permeti analitzar el Patrimoni arquitectònic. Es plantegen dos grans camps: la investigació (aplicació en la recerca històrica dels coneixements metodològics) i gestió-intervenció (estudis historicoartístics previs i de seguiment vinculats als processos d'intervenció, conservació i restauració del patrimoni arquitectònic).

S'aprofundirà en les tècniques de documentació per conèixer la realitat material i artística, la història de la construcció, les tipologies històriques i la relació amb l'entorn.

Es recomana tenir uns coneixements evidents i suficients de la Història de l'Arquitectura, ja que no es tractaran aspectes bàsics com la història dels estils i les tipologies arquitectòniques, sinó les aproximacions i metodologies més recents aplicades a l'estudi historicoartístic del patrimoni arquitectònic. Atesa que una part de la matèria és de tipus pràctic, és adient posseir una destresa elemental de dibuix, fotografia i d'altres mitjans de representació gràfica.

Requisits

No hi ha requisits

Competències

Específiques

- * E3. Coneixements especialitzats del patrimoni arquitectònic .

Guia docent

- * E10. Coneixement de mètodes, tècniques i instruments per a l'estudi i investigació del patrimoni .
- * E23. Habilitat per a manejar fonts documentals i bibliogràfiques .
- * E25. Habilitat per a manejar documentació gràfica .

Genèriques

- * G5. Coneixements especialitzats en anàlisi, investigació i interpretació del patrimoni .
- * G11. Capacitat d'emetre informes i projectes tècnics especialitzats en patrimoni .

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el màster a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/master/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

Tema 1. El Patrimoni arquitectònic

Conceptes. Els agents actius en la intervenció patrimonial. L'arquitectura restaurada: teories

Tema 2. Arquitectura i entorn. Els conjunts històrics

Evolució històrica i estat actual

Tema 3. Mètodes d'anàlisi i la seva aplicació

Estudis previs. Representació de l'arquitectura. Informes i altres documents. Aportació crítica de la Història de l'Art. La revisió de l'Arqueologia de l'Arquitectura. L'obligat diàleg disciplinar

Metodologia docent

En aquest apartat es descriuen les activitats de treball presencial i no presencial (o autònom) previstes a l'assignatura amb l'objecte de poder desenvolupar els continguts i avaluar les competències establertes anteriorment. Amb el propòsit d'afavorir l'autonomia i el treball personal de l'alumnat, l'assignatura té una Aula digital, que permet ensenyament flexible i a distància, el qual incorpora l'ús de la telemàtica a la docència universitària. Mitjançant la plataforma de teleeducació, l'alumne tindrà a la seva disposició una comunicació en línia i a distància amb el professor, un calendari amb notícies d'interès, documents electrònics, enllaços a Internet i propostes de pràctiques de treball autònom i individual. Les presentacions de les sessions teòriques es despenjaran a mesura que avancin.

Activitats de treball presencial (1,2 crèdits, 30 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu, el professor establirà els fonaments teòrics dels blocs temàtics que componen la matèria. A més, es donarà informació de tipus bibliogràfic per a cada tema, sobre el mètode de treball i el material que haurà d'utilitzar l'alumnat per preparar de forma autònoma els continguts.	14

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes pràctiques	Tallers	Grup mitjà (M)	Classes pràctiques a l'aula d'anàlisi d'edificis històrics. Comentari de textos (seran lliurats per l'aula digital per ser comentats a classe i després recensionats).	6
Tutories ECTS	Tutories de seguiment	Grup petit (P)	Seguiment del projecte d'estudi historicoartístic. És obligatori realitzar la tutoria de seguiment del cas d'estudi abans de la data fixada al cronograma.	2
Avaluació	Examen final	Grup gran (G)	Validació teòrica i anàlisi de diversos casos pràctics.	2
Altres	Sortides de camp	Grup gran (G)	Sessions monogràfiques supervisades pel professor amb participació compartida: professors, estudiants, experts... La major part d'aquestes activitats es desenvoluparan fora de l'aula: anàlisi d'edificis, lectura de paraments, anàlisi de conjunts històrics... L'assistència als seminaris és obligatòria, només es pot faltar a un 10% d'aquestes activitats. Es realitzarà un control de l'assistència a través de llistes.	6

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula Digital.

Activitats de treball no presencial (3,8 crèdits, 95 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Recensions	L'alumnat haurà de realitzar dues recensions (aproximadament 1.500 paraules) de dos textos d'una llista facilitada pel professor a inici de curs, que a més seran comentats per l'alumnat a les classes pràctiques. Serviran per donar base teòrica complementària a la matèria. Es lliuraran en les dates indicades al cronograma.	25
Estudi i treball autònom individual	Preparació dels temes	Després de l'exposició per part del professor a les classes magistrals, l'alumnat haurà d'aprofundir en la matèria. Per facilitar aquesta tasca, s'indicarà, per a cada tema, la bibliografia que s'ha de consultar.	30
Estudi i treball autònom individual pràctiques	Informes/memòries de	Preparació de l'Informe/memòria de les sortides de camp.	10
Estudi i treball autònom en grup	Cas d'estudi	L'alumnat en petits grups, que seran d'un màxim de 3 persones, elaborarà un esborrany per a desenvolupar un projecte d'estudi d'un bé del Patrimoni arquitectònic de les Illes Balears, preferentment. En aquest document, es posaran en pràctica els coneixements, habilitats i procediments exposats a les classes magistrals, pràctiques i seminaris/tallers. Es disposarà de materials facilitats pel professor, com per exemple guions, i del seu assessorament en les tutories previstes. El treball es lliurarà en tres fases a través de l'eina tasca de l'aula digital: Fase 1 (justificació de l'estudi, objectius i metodologia), Fase 2 (esborrany) Fase 3 (Cas d'estudi). Les dates de lliurament es fixaran al cronograma.	30

Guia docent

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Els continguts i les competències establertes seran valorats mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació. A la taula del present apartat es descriu per a cada procediment d'avaluació, la tipologia, els criteris i el seu pes en la qualificació de l'assignatura.

L'ús de l'Aula digital implica un treball continu de l'alumnat, que ha de comportar la seva participació activa en les tasques que s'encomani, la descàrrega i revisió dels materials actius a l'espai virtual i l'ús de les tutories, tant en la modalitat virtual com presencial.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Tallers

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (no recuperable)
Descripció	Classes pràctiques a l'aula d'anàlisi d'edificis històrics. Comentari de textos (seran lliurats per l'aula digital per ser comentats a classe i després recensionats).
Criteris d'avaluació	Participació activa de l'alumnat i fonamentada, que suposa una preparació durant les hores assignades de treball no presencial.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Examen final

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (recuperable)
Descripció	Validació teòrica i anàlisi de diversos casos pràctics.
Criteris d'avaluació	Ordre i claredat expositiva. Capacitat de relació i síntesi. Adequació de la resposta a la pregunta formulada. Exactitud i precisió cronològica de les respostes. Utilització del vocabulari específic.

Percentatge de la qualificació final: 30% amb qualificació mínima 1.5

Guia docent

Sortides de camp

Modalitat	Altres
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (no recuperable)
Descripció	Sessions monogràfiques supervisades pel professor amb participació compartida: professors, estudiants, experts... La major part d'aquestes activitats es desenvoluparan fora de l'aula: anàlisi d'edificis, lectura de paraments, anàlisi de conjunts històrics... L'assistència als seminaris és obligatòria, només es pot faltar a un 10% d'aquestes activitats. Es realitzarà un control de l'assistència a través de llistes.
Criteris d'avaluació	Ordre i claredat expositiva. Capacitat de relació i síntesi. Adequació de la resposta a la pregunta formulada. Exactitud i precisió cronològica de les respostes. Utilització del vocabulari específic.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Recensions

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (recuperable)
Descripció	L'alumnat haurà de realitzar dues recensions (aproximadament 1.500 paraules) de dos textos d'una llista facilitada pel professor a inici de curs, que a més seran comentats per l'alumnat a les classes pràctiques. Serviran per donar base teòrica complementària a la matèria. Es lliuraran en les dates indicades al cronograma.
Criteris d'avaluació	Ordre i claredat expositiva. Capacitat de relació i síntesi. Adequació de la resposta a la pregunta formulada. Exactitud i precisió cronològica de les respostes. Utilització del vocabulari específic.

Percentatge de la qualificació final: 15%

Cas d'estudi

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	L'alumnat en petits grups, que seran d'un màxim de 3 persones, elaborarà un esborrany per a desenvolupar un projecte d'estudi d'un bé del Patrimoni arquitectònic de les Illes Balears, preferentment. En aquest document, es posaran en pràctica els coneixements, habilitats i procediments exposats a les classes magistrals, pràctiques i seminaris/tallers. Es disposarà de materials facilitats pel professor, com per exemple guions, i del seu assessorament en les tutories previstes. El treball es lliurarà en tres fases a través de l'eina tasca de l'aula digital: Fase 1 (justificació de l'estudi, objectius i metodologia), Fase 2 (esborrany) Fase 3 (Cas d'estudi). Les dates de lliurament es fixaran al cronograma.
Criteris d'avaluació	Adequació al guió facilitat. Objectius, desenvolupament i conclusions (Ordre i claredat expositiva, capacitat de relació i síntesi i exactitud dels resultats obtinguts). Bibliografia (correcció en la citació i ús de la bibliografia general i específica de la matèria). Correcció ortogràfica, lèxica i sintàctica.

Percentatge de la qualificació final: 35% amb qualificació mínima 1.5

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

BOATO, A., *L'archeologia in architettura. Misurazioni, stratigrafie, datazioni, restauro*, Venezia, 2008.
CARBONARA, G., *Avvicinamento al restauro. Teoria, storia, monumenti*, Napoli, 2006.

Guia docent

- DAUSSY, S. D.; TIMBERT, A. (ed.), *Architecture et sculpture gothiques. Renouveau des méthodes et des regards*, Rennes, 2012.
- BIEL IBÁÑEZ, Mª P.; HERNÁNDEZ MARTÍNEZ, A., *Lecciones de los maestros. Aproximación histórico-crítica a los grandes historiadores de la arquitectura española*, Actas del seminario celebrado en Zaragoza del 26 al 28 de noviembre de 2009, Zaragoza, 2011.
- MARCONI, P., *Il recupero della bellezza*, Milano, 2005.

Bibliografia complementària

- ARCE SAINZ, F., "Historia de arte, arqueología de la arquitectura y el telescopio de Galileo", *Arqueología de la Arquitectura*, 6, 2009, 21-29.
- AZKARATE, A., "La Arqueología de la Arquitectura en el siglo XXI", *Arqueología de la Arquitectura*, 5, 2008, 11-14.
- BERMÚDEZ, A.; VIANNEY, J.; GIRALT, A., *Intervención en el patrimonio cultural*, Madrid, 2004.
- BOTO VARELA, G.; MARTÍNEZ TEJERA, A. M., "Historiar la Arquitectura medieval. Intersecciones epistemológicas de la Historia del Arte y la Arqueología de la Arquitectura", *Arqueología de la Arquitectura*, 7, 2010, 263-275.
- CABALLERO ZOREDÀ, L., "Edificio Histórico y Arqueología: un compromiso entre exigencias, responsabilidad y formación", *Arqueología de la Arquitectura*, 6, 2009, 11-19.
- CABALLERO ZOREDÀ, L.; ESCRIBANO, C. (ed.), *Actas del Congreso de Arqueología de la arquitectura: el método arqueológico aplicado al proceso de estudio y de intervención en edificios históricos*, Burgos, 1996.
- CABALLERO ZOREDÀ, L.; FERNÁNDEZ MIER, M., "Análisis Arqueológico de construcciones históricas en España. Estado de la cuestión", *Archeologia dell'architettura*, 2, 1997, 147-158.
- CASTILLO OREJA, M. Á. (ed.), *Centros históricos y conservación del patrimonio*, Madrid, 1998.
- D. A., *Monumentos y proyecto : Jornadas sobre Criterios de Intervención en el Patrimonio Arquitectónico*, Madrid del 19 al 23 de octubre de 1987, Madrid, 1990.
- D. A., *Seminari d'Estudis Històrics 2007: Arqueologia de l'Arquitectura*, Palma de Mallorca, 2008.
- FONTENLA SAN JUAN, C., "El historiador del arte ante una actuación en el patrimonio construido", a *El historiador del arte, hoy*, Actas, Simposio CEHA, Soria, 1997, 165-173.
- GARCÍA GRANADOS, J. A., "Historia del Arte y Arqueología: a propósito de arquitectura", a *Coloquio hispano-italiano de arqueología medieval: Colloquio hispano-italiano di archeologia medievale*, Granada, 1992, 61-82.
- GONZÁLEZ MORENO-NAVARRO, A. (ed.), *Ceràmica medieval catalana : El monument, document*, Barcelona, 1997.
- GONZÁLEZ VARAS, I., *Conservación de bienes culturales: teorías, historia, principios y normas*, Madrid, 2000.
- LACUESTA CONTRERAS, R., "Inventarios, catálogos y planes especiales de protección del patrimonio histórico, arquitectónico y ambiental", a GONZÁLEZ, A. (ed.), *Conservació preventiva: última etapa*. Memoria SPAL 1999-2001, Barcelona, 2006, 241-273.
- PARENTI, R., "Historia, importancia y aplicaciones del método de lectura de paramentos", *Informes de la Construcción*, 435, 1995, 19-29.
- RIVERA BLANCO, J. J., "El patrimonio y la restauración arquitectónica. Nuevos conceptos y fronteras", a RIVERA, J.; ALTÉS, J. et al., *Patrimonio, restauración y nuevas tecnologías-PPU*, Valladolid, 1999.
- SORALUCE BLOND, J. R., *Historia de la Arquitectura restaurada: de la Antigüedad a la Edad Media*, A Coruña, 2008.
- SORALUCE BLOND, J. R., *Historia de la arquitectura restaurada: Del Renacimiento al Movimiento Moderno*, A Coruña, 2010.
- TABALES RODRÍGUEZ, M. Á., *Arqueología en edificios históricos de Sevilla. Una propuesta de intervención*, Sevilla, 1998.
- TEDLOCK, D., *An Archaeology of Architecture: Photowriting the Built Environment*, México, 2013.

Guia docent

Altres recursos

A l'Aula digital l'alumnat tindrà a la seva disposició una sèrie de recursos d'interès per a la seva formació (documents electrònics sobre la matèria elaborats pel professorat responsable de l'assignatura, enllaços...) i una ampliació bibliogràfica.

